

STAALHARD OPTREDEN TEGEN METAALDIEVEN

Tekst Benoît Dupuis
Fotografie Jos Balcaen

Het fenomeen van de metaaldiefstallen komt steeds minder voor in het gerechtelijk arrondissement Bergen. Dat is het resultaat van een integraal en geïntegreerd actieplan dat net geen jaar geleden werd gelanceerd, onder impuls van de procureur des Konings. Reportage.

BERGEN – Op 12 februari laatstleden hield de politiezone Borraine in Boussu een persoon aan terwijl hij rails aan het afzagen was op een ongebruikt stuk spoorweg. Deze aanhouding toont aan hoe nauwlettend de politiediensten van het gerechtelijk arrondissement Bergen toezien op het fenomeen van de metaaldiefstallen. Met 102 feiten in 2005, 176 in 2006 en 107 in de helft van 2007 is dit arrondissement één van de zwaarst getroffen. “Het probleem werd zeer ernstig”, herinnert Frans Kubiak zich, gerechtelijk direc-

teur van de Federale Gerechtelijke Politie (FGP) van Bergen. “Uit de uitgevoerde analyse bleek dat wij niet meer uitsluitend werden geconfronteerd met de klassieke diefstallen door schroothandelaars. De veiligheid van het spoorwegvervoer kwam in het gedrang door de diefstallen van kabels, en we telden ook twee gevallen van gewapende overvallen op ondernemingen waarbij personeel werd gegijzeld!” Onder impuls van procureur des Konings Christian Henry werd midden 2007 een geïntegreerd en multidisciplinair actie-

deld en al snel werd de koers van het actieplan duidelijk. “Samen hebben wij ons gefocust op drie domeinen”, vervolgt de gerechtelijk directeur. “In de eerste plaats de gevoelige plaatsen, zoals de ondernemingen waar regelmatig metalen worden aangevoerd en de spoorlijnen. Vervolgens de personen, met name de potentiële daders en helers en ten slotte de afzetnetwerken, hoofdzakelijk de metaalgietereien. Dankzij de wil om samen te werken, maar ook dankzij ieders inzet en betrokkenheid, hebben de gemeenschappelijke controleacties (FIPA) puik resultaten opgeleverd, net als de toezichthoudende acties en de operaties van elke dienst in zijn specifieke activiteitendomein.”

...

De vernietiging van een aansluitklem zoals hiernaast waarvan niet minder dan 5 kabels werden geroofd (zie rode pijltjes), kan het treinverkeer meerdere uren lamleggen.

De kabel van 95² wordt vaak gebruikt bij de NMBS en is erg gewaardeerd bij dieven.

EEN NATIONAAL PLATFORM BIJ DE SPC

BRUSSEL – De NMBS is het belangrijkste slachtoffer van de metaaldieven. Logisch dus dat de spoorwegpolitie betrokken partij is. “Elke post van de SPC beschikt over een functioneel beheerder die samen met de postchef het fenomeen opvolgt. Deze politiemensen komen samen op federaal niveau binnen een platform metaaldiefstallen om de informatie en de expertise te delen”, verklaart commissaris Julien Dubois, van het federaal commando van SPC. Zoals u kon lezen in het artikel hiernaast, verschilt het fenomeen van plaats tot plaats. Terwijl de diefstallen in Henegouwen worden gepleegd door lokale daders en georganiseerde bendes uit Frankrijk, heeft het oosten van het land vooral te maken met dieven uit de voormalige Oostbloklanden.

Op het niveau van de federale directie van de spoorwegpolitie verzamelen twee ‘dossierbeheerders’ alle beschikbare informatie om een duidelijk zicht te hebben op de omvang en de diversiteit van het fenomeen en dus de acties doelgericht te organiseren.

“Op nationaal niveau hebben wij een werkgroep opgericht met DJB, de FGP, de luchtsteun (DAFA), de communicatie- en informatiecentra (CIC) en de Vaste commissie van de lokale politie”, vervolgt Julien Dubois. “Wij hebben ook ons partnership versterkt met DJB, de laboratoria van de FGP en Securail, de veiligheidsdienst van de NMBS. Samen met deze dienst hebben we bijvoorbeeld de procedures voor het indienen van een klacht herbekeken. Ons doel is de metaaldiefstallen op een efficiëntere manier aan te pakken.”

plan gelanceerd. Alle actoren sloegen de handen in elkaar om het fenomeen in een ijzeren greep te houden: de FGP, het arrondissementeel informatiekruispunt (AIK), politiezones, spoorwegpolitie (SPC), wegpolitie (WPR), Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen goederen (DGJ/DJB), maar ook de milieupolitie van het Waals Gewest, de Inspectie van de sociale wetten van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, ...

De beschikbare informatie werd gebun-

De politiezone Borraine organiseert regelmatig politieoperaties gericht op metaaldiefstal. Positief resultaat op 4 februari laatstleden: inbeslagname van een volledige aanhangwagen gevuld met verscheidene metalen, gestolen in een lokaal containerpark.

de dieven er 200 kg van verkopen aan 5 euro/kg, is de rekening snel gemaakt. Zij winnen in geen tijd 1 000 euro!"

Uit de analyses en de onderzoeken in het gerechtelijk arrondissement bleken twee soorten daders. Enerzijds de georganiseerde bendes uit het zigeunermilieu die vooral profiteren van de nabije Franse grens. Zij gebruiken gewoonlijk grove middelen zoals vrachtwagens, kranen, snijmateriaal, enz. Anderzijds de lokale daders die genoeg nemen met kleinere hoeveelheden. "Het gaat vaak om families die welbekend zijn in de omgeving", verklaart commissaris Delrot. De ondernomen acties brachten soms ook medeplichtigheden aan het licht binnen de benadeelde ondernemingen.

Constanten in de werkwijze van de daders zijn hun mobiliteit en de actiesnelheid alsook... de snelheid waarmee de gestolen metalen gesmolten worden. "Om het risico in te perken, slaan de dieven hun slag in de nabijheid van plaatsen waar ze hun buit kunnen opslaan", voegt Jean-Marc Delrot eraan toe.

Volgens commissaris Vander Elst: "Zo'n vier of vijf man hebben slechts 20 minuten nodig om honderden meters kabel langs de spoorweg te stelen. Ze zijn goed uitgerust, met een soort van guillotine om de kabel door te knippen en een automatische striptang om deze bloot te leggen. Koper dat om 23 uur werd gestolen, kan om 2 uur 's morgens worden gesmolten."

Met alle gevolgen vandien voor het spoorwegverkeer. In 2006 leed de NMBS

...

Vraag en aanbod

Welke metalen worden er gestolen? U zegt het maar! Koper, zink, brons, inox, aluminium, ijzer, nikkel, staal, platina, enz. Alles in verschillende vormen: kabels, riooldeksels, grafversieringen op kerkhoven, railsegmenten, afval uit containerparken, standbeelden, ...

"De diefstallen volgen simpelweg de marktprijs", bevestigt commissaris Jean-

Marc Delrot, directeur van de operaties van de zone Borraine. "Wanneer de prijs van het zink stijgt, leggen de dieven zich toe op dakgoten en kroonlijsten."

"Onze patrouilles die toezicht houden, worden gestuurd door de koers van koper", voegt commissaris Eric Vander Elst eraan toe, postchef van Bergen van de sectie Zuid van de SPC. "Als de prijs 8 euro/kg bedraagt op de legale markt en

“ Eric Vander Elst

Slechts 20 minuten hebben ze nodig om honderden meters kabel te stelen

“ Frans Kubiak

Deze vorm van criminaliteit verschuift en er moet worden gedacht aan een aanpak op nationaal niveau

zo'n 400 000 euro schade in de provincie Henegouwen alleen.

Wie heeft baat bij de misdaad?

Metaaldiefstal wordt meestal beschouwd als een gewone diefstal, wat betekent dat in de praktijk de daders geen zware sancties riskeren op strafrechtelijk vlak. Weinig ontradend dus, tenzij er verzwarende omstandigheden aan toegevoegd kunnen worden zoals recidive, verkeershinder of het feit 's nachts in bende op te treden.

Om doeltreffend de strijd aan te binden moet het gerecht de zwakste plek van de daders en de helers raken, namelijk hun financiën. "Er werden vermogensonderzoeken gevoerd. De procureur des Konings beveelt dan om al het materiaal van de daders in beslag te nemen:

vrachtwagens, auto's, aanhangwagen, geld, gereedschap, ...", verklaart Frans Kubiak.

"Onze geïntegreerde operaties tegen de afzetbedrijven waren bijzonder leerzaam, zowel wat de modi operandi als de daderprofielen betreft. Sommige bedrijven wisten onbewust gestolen metalen wit, terwijl andere dat bewust deden. Wij hebben zelfs een onderneming ontdekt die twee afzonderlijke procedures toepaste: een wettelijke en een onwettelijke. De onderzoeksrechter heeft deze onderneming laten sluiten. Het ging om een dochtermaatschappij van een multinational waar niet minder dan 60 000 werknemers over de hele wereld waren tewerkgesteld. De moedermaatschappij heeft snel gereageerd en alle procedures regulariseerd."

Het huidige actieplan van het gerechtelijk arrondissement Bergen, dat berust op een integrale en geïntegreerde aanpak van het fenomeen, werpt zijn vruchten af aangezien het aantal feiten constant is gedaald in de loop van het tweede semester van 2007, gaande van 46 feiten in juni naar 13 in december. Een tendens die zich ook begin dit jaar voortzet.

"Dit gezegd zijnde, het is niet omdat het fenomeen in ons arrondissement onder controle is, dat het probleem van de baan is", meent de gerechtelijk directeur. Zo heeft de spoorwepolitie vastgesteld dat het aantal feiten in het gerechtelijk arrondissement Tongeren toeneemt.

"Deze vorm van criminaliteit verschuift en er moet worden gedacht aan een aanpak op nationaal niveau", besluit hoofdcommissaris Kubiak. ■

WELDRA LANTAARNPALEN ?

BRUSSEL – De aanpak van de metaaldiefstallen wordt op centraal niveau opgevolgd door de Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen goederen (DGJ/DJB). Er wordt overleg gepleegd tussen de verschillende gerechtelijke arrondissementen om het beeld van het fenomeen te preciseren en de manier waarop het fenomeen moet worden aangepakt, te coördineren. Er werd een extern partnership aangegaan met Securail, verschillende beroepsfederaties, enz.

Bij DJB werd onlangs een analyse uitgevoerd van dit soort criminaliteit.

Een vaststelling: het aantal diefstallen dat in de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) werd geregistreerd, stijgt van jaar tot jaar: 1 279 feiten in 2004, 1 530 in 2005 en 3 043 in 2006. De cijfers van 2007 zijn nog niet volledig maar een projectie op jaarbasis van de eerste acht maanden van dat jaar levert iets meer dan 3 800 feiten op.

De meest getroffen provincies zijn in dalende volgorde Henegouwen, Luik, Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen. Op het niveau van de gerechtelijke arrondissementen ziet de top 5 er als volgt uit: Charleroi, Luik, Antwerpen,

Bergen en Brussel.

De diefstallen worden gepleegd op spoorwegen (22,28%), in ondernemingen (12,23%), op werven (14,96%), in woningen en de omgeving ervan (11,9%) of zelfs op de openbare weg (9,4%). Iets meer dan 60% van de geïdentificeerde daders zijn Belgen, gevolgd door Fransen (8%) en Roemenen (7%). De diefstallen die worden gepleegd door de Belgische daders zijn – voor een groot deel – niet echt georganiseerd. Wanneer we te maken hebben met gestructureerde criminele bendes, is 38% afkomstig uit de vroegere Oostbloklanden. De andere zijn vooral nomaden uit Frankrijk of Nederland, die er niet voor terugdeinzen om geweld te gebruiken.

De daders passen zich voortdurend aan de strategieën van de politie aan. "Onze Franse collega's hebben ons reeds verwittigd dat bij hen de dieven het momenteel gemunt hebben op de openbare verlichting op niet drukke plaatsen. Zij stelen niet alleen voedingskabels, maar ook straatlantaarns. Dat is bij ons nog niet gebeurd, maar het is niet uitgesloten dat wij er eerst-daags mee worden geconfronteerd...", verklaart hoofdinspecteur Laurent Levis van DJB.